

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

"כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא"
לפרשת פנחס (על פי שיעור של הרב תמיר גרנות)

	(כה) אָעֲבֹרָה נָא וְאַרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהַר הַטּוֹב הַזֶּה וְהִלְבֵּנוּ: (כו) וַיִּתְעַבֵּר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֹף דָּבָר אֵלַי עוֹד בְּדַבַּר הַזֶּה:		
ציווי לראות את הארץ מראש ההר	(יב) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי וְהָרִיחָה אֶת הָאָרֶץ לְבָנִי יִשְׂרָאֵל: (יג) וְרִאִיתָה אֶתְהָ	(כז) עֲלֵה רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְשֵׂא עֵינֶיךָ יָמָה וְצַפְנָה וְתִימְנָה וּמִזְרְחָה וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה:	(מח) וַיְדַבֵּר ה' אֵל מֹשֶׁה בְּעֶצְם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר: (מט) עֲלֵה אֵל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה הַר נָבוֹ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יַרְחוֹ וּרְאֵה אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבָנִי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָזָה:

1. במדבר פרק כ"ז:
 (טו) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֵל ה' לֵאמֹר: (טז) יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה: (יז) אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדוּת ה' כַּצֵּאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֹעֵה:
 (יח) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה קַח לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְסִמְכֶתָּ אֹתוֹ יָדָךְ עָלָיו: (יט) וְהִעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לְפָנֶי אֲלַעְזָר הַכֹּהֵן וּלְפָנֶי כָל הָעֵדָה וְצוּיִתָּה אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: (כ) וְנִתְּתָה מִהוֹדֵךְ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָל עַדְתְּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (כא) וּלְפָנֶי אֲלַעְזָר הַכֹּהֵן יַעֲמִד לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוֹרִים לְפָנֶי ה' עַל פִּי יֵצְאוּ וְעַל פִּי יָבֹאוּ וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ וְכָל הָעֵדָה: (כב) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ וַיִּקַּח אֶת יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲמֵדְהוּ לְפָנֶי אֲלַעְזָר הַכֹּהֵן וּלְפָנֶי כָל הָעֵדָה: (כג) וַיִּסְמַךְ אֶת יָדָיו עָלָיו וַיִּצְוֶהוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' בְּיַד מֹשֶׁה:
 2. שלשת הפרשות העוסקות באי כניסתו של משה לארץ ישראל:

הנושא	פנחס (במדבר כ"ז, י"ב-י"ד)	ואתחנן (דברים ג' כ"ג-כ"ח)	האזינו (דברים ל"ב, מ"ח-נ"ב)
תפילה	----- -----	(כג) וְאַתְחַנֵּן אֵל ה' בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר: (כד) אֶ-דְּנִי ה' אֶתְהָ חַחְלוֹת לְהַרְאוֹת אֶת עֲבָדֶיךָ אֶת גְּדֻלָּתְךָ וְאֶת יְדֹת הַחֲזָקָה. ..	----- --

אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה: (יז)
 קיום התהלך בארץ לארפה ולרחבה פי לך אתננה:

4. בבא מציעא קיח ע"א:

אמר רבה: הבטה בהפקר תנאי היא, דתנן: "שומרי ספיחי שביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. רבי יוסי אומר הרוצה מתנדב הוא, ושומר חנם. אמרו לו אתה אומר כן - אין באין משל צבור". מאי לאו בהא קמיפלגי, דתנא קמא סבר הבטה בהפקר קני, ואי יהיבי ליה אגרא - אין ואי לא - לא, ורבי יוסי סבר הבטה בהפקר לא קני, וכי אזלי צבור ומייתי השתא הוא דקא זכי ביה?

5. בבא בתרא נו ע"א:

אמר רב יהודה אמר שמואל: "כל שהראהו הקב"ה למשה חייב במעשר". לאפוקי מאי? לאפוקי קיני קניזי וקדמוני. תניא: "רבי מאיר אומר נפתוחא ערבאה ושלמאה; רבי יהודה אומר הר שעיר עמון ומואב; רבי שמעון אומר ערדיסקיס אסיא ואספמיא".

6. הרב תמיר גרנות:

בפנחס ובהאזינו משמעות הראיה היא שלילת הכניסה לארץ בלבד: משה רק יראה את הארץ, ולא יכנס אליה. לעומת זאת, בואתחנן הראיה היא בעלת תפקיד חיובי ומהותי, ועל כך ניתן ללמוד מהביטוי "שא עיניך" המקביל לנאמר אצל אברהם, מהתיאור המפורט של כיווני הראיה, ומהיעדר הציווי על מותו של משה.

מיתת משה והשוואה לאהרון	יג) וְנֹאֲסַפְתָּ אֶל עַמִּידָךְ גַּם אֶתְּהָ פֶּאֶשֶׁר נֹאֲסַף אֶהְרֹן אֶחִיד:	----- ---	(ג) וּמַת בָּהֶר אֲשֶׁר אֶתְּהָ עֲלָה שָׁמָּה וְהֶאֱסַף אֶל עַמִּידָךְ פֶּאֶשֶׁר מֵת אֶהְרֹן אֶחִיד בָּהֶר הָהָר וַיֹּאֲסַף אֶל עַמִּיו:
הסיבה לאי הכניסה - חטא מריבה	(יד) פֶּאֶשֶׁר מְרִיתֶם פִּי בְּמִדְבַר צֹן בְּמְרִיבַת הָעֵדָה לְהַקְדִּישְׁנִי בְּמִים לְעֵינֵיהֶם הֵם מֵי מְרִיבַת קִדְשׁ מִדְבַר צֹן:	----- ---	(נא) עַל אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵי מְרִיבַת קִדְשׁ מִדְבַר צֹן עַל אֲשֶׁר לֹא קִדְשְׁתֶּם אוֹתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (נב) כִּי מִנְגַדְתֶּם אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
הקישור בין האיסור למינוי יהושע	(מינוי יהושע נזכר אחר כך [פסוקים ט"ו-כ"ג], כתוצאה של בקשת משה, ולא כחלק מהציווי על מות משה).	----- ---	(כח) וְצֹוֹ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקָהוּ וְאִמְצָהוּ כִּי הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְרָאָה:

3. בראשית י"ג:

(יד) וְה' אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הַפָּרֶד לוֹט מֵעֵמוֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶתְּהָ שָׂם צַפְנָה וְנֹגְבָה וְקִדְמָה וַיֹּמַר: (טו) כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֶתְּהָ רָאָה לְךָ אֶתְנַנֶּה וּלְזֶרְעֶךָ עַד עוֹלָם: (טז) וְשָׁמַתִּי אֶת זֶרְעֶךָ כְּעַפְרַיִם הָאָרֶץ אֲשֶׁר